מאי גובה את הכל מנה ומאתים הוא דאית לה ואלא [ו]מדתני רב חייא בר אמי [א]אשתו ארוסה לא אונן ולא מטמא לה וכן היא לא אוננת ולא מטמאה לו [ב]מתה אינו יורשה [ג]מת הוא גובה כתובתה דלמא דכתב לה וכי תימא [ד] דכתב לה מאי למימרא מתה אינו יורשה איצטריכא ליה אלא אביי מגופה דמתני' קא הדר ביה דאי ס"ד במקום שאין כותבין כתובה עסקינן דגט היינו כתובתה אטו גט מנה מאתים כתיב ביה וכי תימא כיון דתקינו רבנן למגבא לה כמאן דכתיב ביה דמי לטעון ולימא פרעתי וכי תימא דאמרינן ליה אי פרעתה איבעי לך למיקרעיה אמר לן לא שבקתן אמרה בעינא לאנסובי ביה וכי תימא אמרינן ליה איבעי לך למיקרעיה ומכתב אגביה גיטא דנן דקרעינוהו לא משום דגיטא פסולה הוא אלא כי היכי דלא תגבי ביה זמנא אחריתי אטו כל דמגבי בבי דינא מגבי: **מתני'** [ג]מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים דייתיקי מתנה ושוברין הרי זה לא יחזיר שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהן שלא לתנן: **גמ'** טעמא דנמלך שלא לתנן הא אמר תנו נותנין ואפילו לזמן מרובה ורמינהו [ג]המביא גט ואבד הימנו מצאו לאלתר כשר אם לאו פסול אמר רבה לא קשיא [ה]כאן במקום שהשיירות מצויות כאן במקום שאין השיירות מצויות ואפ' במקום שהשיירות מצויות והוא שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת דאי לא תימא הכי קשיא דרבה אדרבה [ו]דההוא גיטא דאשתכח בי דינא דרב הונא דהוה כתוב ביה בשווירי מתא דעל רכים נהרא אמר רב הונא

חיישינן

אטו גט מנה ומאתים כתיב ביה. תימה היכי מוכח דאפילו במקום שכותבין כתובה דגביא אפי' כי לא נקיטא כתובה דלמא הכא במקום שאין כותבין וגביא בשטר גט וכותבין בגט שטרא דנן כו' כדסבר מ"(רבא) [רב] בפ' הכותב (כתובות דף פט:) ואצ"ל נמי לוקמא הכי אי נמי נוקי במקום שאין כותבין כתובה וגביא בעדי הגט אבל גט לא קרעינן משום דבעינא לאנסובי ביה והוי כמו היכא דלא אפשר דכותבין שובר אבל במקום שכותבין כתובה לא יפרע עד שמוציא שטר כתובה מידה אי משום שיהא נאמן לומר פרעתי דלא כרבי יוחנן אי משום דאין כותבין שובר ועוד כיון דמן אלמנה מן הנשואין במקום שאין כותבין לא בעי לאוכוחי כמו שפי' לעיל (דף יז: ד"ה אלמנה) אין מוכח מגרושה מן הנישואין במקום שאין כותבין כיון דגט לא היינו כתובה ומשום דבעינא לאנסובי ביה פשיטא דאין נאמן לומר פרעתי כיון דלא ניתקנה כתובה באותו מקום וי"ל דלאביי מתניתין קשיתיה דתנן כתובה ואין עמה גט אלמנה במקום שכותבין כתובה עסקינן דאין סברא להעמיד שכן אירע שכתב לה בעבור שהכתה לכך פריך כיון שיש לה כתובה ואין מוציאה רק גט ליימא פרעתי אלא ודאי לא אמר כלום וכותבין שובר:

הא אמר תנו נותנין. וא"ת מנלן דלמא אפילו אמר תנו אין נותנין והא דקתני נמלך ה"ק ונמלך שלא ליתן ומחמת כן לא חשש לשמור ונאבד ועכשיו רוצה לחזור ולגרשה דסבר שזהו הגט שאבד ממנו ואמר תנו ואפילו הכי אין נותנין דשמא אין זה גיטו אלא נפל מאחר שאמו כשמו אבל לא נמלך לכתחילה מלגרשה וגרשה מחזירין לה הגט לרמיה אפי' אינו שלה וי"ל דדייק מדלא קתני כתובים היו ולא נתנן ומדקתני ונמלך משמע שחושש שמא אינו רוצה עתה לגרשה אבל אם אמר תנו לה נותנים ואין לחוש שמא מאחר נפל וא"ת ומנלן ואפי' לזמן מרובה דלמא לאלתר דוקא כדפריך ר' זירא לקמן ור' זירא גופיה מנלן דיחזיר לאשה אפילו לזמן מרובה וממה פשוט לו דבריית' קאמר לזמן מרובה יותר ממתני' וי"ל דמברייתא משמע דבזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אפי' לזמן מרובה דאי לאלתר דוקא פשיטא אבל במתני' מצי למימר לאלתר דוקא דאם אמר תנו נותנין אינו אפי' לזמן מרובה דאי לא אמר תנו נתן ג"כ אמא לאשמועינן דאם אמר תנו נתן ג"כ אמא לאשמועינן דאם אמר תנו נותנין והיינו אפי' לזמן מרובה דאי לאלתר פשיטא וא"ת והלא אפילו אי הוי לאלתר הוי חידוש דלא חיישינן דלמא כתב בגיסן ולא נתן עד תשרי דאפילו הכי אפיר טרפה ועוד י"ל דרבי זירא דייק אפי' לזמן מרובה מדקתני בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה משמע שמודה שמתנה נפל וכבר גירשה בו ואי לאלתר דוקא ג"כ נ"ל שראינו הגט בידה דאי לא ראינו ג"כ במה אנו יודעין שהוא לאלתר ואחרי שראינו הגט בידה הרי כבר מגורשת פשיטא דיחזיר ומאי קא משמע לן והלא אפילו לא גיטה הוא זה גליון תימה דלמא קמ"ל דלא חיישינן דשמא נתן לה חיישינן דלמא כתב בגיסן כו' וי"ל דס"ל כמאן דאמר אין לבעל פירות משעת חתימה ואז ליכא חידוש דכתב בגיסן ולא נתן עד תשרי דאפילו הכי אפיר טרפה ועוד י"ל דרבי זירא דייק אפי' לזמן מרובה מדקתני בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה משמע שמודה שמתנה נפל וכבר גירשה בו ואי לאלתר דוקא ג"כ נ"ל שראינו הגט בידה דאי לא ראינו ג"כ במה אנו יודעין שהוא לאלתר ואחרי שראינו הגט בידה הרי כבר מגורשת פשיטא דיחזיר ומאי קא משמע לן והלא אפילו לא גיטה הוא זה גליון

חיישינן לשני שוירי. וא"ת מ"כ לרב הונא היאך יגרס כל חדם את אשתו לר"מ דאינו מוכיח ממוכו כיון דחיישינן לשני שוירי וי"ל כיון דלא הוחזקו הוי שפיר מוכיח ממוכו ומ"מ כשנפל חיישינן: **נפק** דק ואשכח בל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר. פרש"י דההוא גיטא הוה כתיב ביה הנפק ופשיט שפיר ממתני' דמעשה ב"ד יחזיר אך מה שפירש כשנפל מן השליח קשה דא"כ מה מועיל ההנפק כיון שלא בא ליד האשה עדיין דאם ים לחוש לנמלך בלא הנפק הכי נמי ים לחוש להנפק ומו דבעל לא מקיים גיטא וי"ל דאי כתיב ביה הנפק מיירי שנפל מן האשה ושואלת אותו האשה ואומרת שהוא שלה וקא פשיט דיחזיר ולא חיישינן שמא משקרת ומאשה אחרת נפל אע"ג דהשיירות מצויות כיון דלא הוחזקו כמו במעשה ב"ד דיחזיר ואע"ג דאשתכח בב"ד שהשיירות מצויות ולא חיישינן שמא מאחר נפל כיון דלא הוחזקו ואי מיירי שהשליח שולחו לגרש את האשה י"ל דלא כתיב בו הנפק ומוכיח נמי שפיר כיון דבמעשה ב"ד יחזיר דלא חיישינן לנמלך דכיון שכתוב בו הנפק ודאי נעשה הלואה לזה לא מקיים שטרא כדאמרינן לקמן בפרקין (דף כ:) ולא חיישינן נמי שמא מאחר נפל אע"ג דהשיירות מצויות כיון דלא הוחזקו בהיא גיטא ונמי דאשתכח שהשליח שולח הגט ולא שייך למימר נמלך כיון שהגט ביד השליח דאין יכול לבטל הגט שלא בפני השליח ולא ניחוש כמו כן שמא מאחר נפל אף על גב דהשיירות מצויות כיון דלא הוחזקו וא"ת אביי דאמר פ' האשה שהלכה (יבמות דף קטו: ושם) דחיישינן לתרי ילתא אפי' לא הוחזקו תקשי ליה ממתניתין דכל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר וי"ל דמוקי לה דאשתכח חוץ לב"ד שאין השיירות מצויות כו' זרא אבל לגבי תרי ילתא לא שייך לפלוגי בין מצויות לשאין מצויות דלעולם יש להסתפק ביתא מעיר אחרת כמו מעיר זאת אי נמי מוקי מתני' דאשתכח בב"ד ואפי' הכי לא חיישינן לאחר כיון שזה האיש שואל גט וידעינן שאבד גט ואין אנו מכירין אחר אין לחוש שמאחר נפל ונפל ממנו כמו כן כאן אבל התם אין אנו יודעים איזה ילתא מת אם מעיר זאת או מעיר אחרת[6]:

אין הבעל מודה לא יחזיר. אע"ג דנאמנת לומר גרשתני (גיטין דף פד:) הכא איכא נאמנת דמעיקה פניה כיון דהגט מסייעה:

ואפילו לזמן מרובה. תימה כיון שמודה שמתנה נפל וכבר גירשה אמאי הוה לן למימר דלא יחזיר כיון דנאמן לומר גרשתיה כדאמר פרק יש נוחלין (ב"ב דף קלד:) אפילו נפל מאחר נחזיר לה לראיה בעלמא וי"ל דנאמן לומר גרשתיה ותהא מגורשת מכאן ולהבא הואיל וכידו לגרשה אבל הכא שאומר שכבר גרשה מזמן הכתוב בגט כמו שאינו נאמן למפרע כך אינו נאמן להבא ויחזיר לאשה דקתני היינו בעדים ותמגרש בו בחזרה זו ולא חיישינן שמא מאחר נפל ואפילו לזמן מרובה:

מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד בו'. ואומר הבעל שהוא אותו יוסף וא"ת והלא כשאין העדים אומרים כן אינו נאמן לומר שהוא שלו אלא אנו חוששין שמא מאחר נפל ועתה שעדים אומרים שלא חתמו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון למה יהא נאמן ליחוש שמא לאחר חתמו ולא זה וי"ל דאף כי אין עדים מה שאינו נאמן אע"ג שאומר מכיר אני שהוא שלי לפי שמספק אומר שהוא שלו לפי שסבור שלא איבד אחר גט רק הוא לכך אומר שהוא שלו אע"פ שאינו מכיר אבל כשעדים אומרים שלא חתמו רק על גט אחד של יוסף בן שמעון במזיד לא יסקר אם חתמו לאחר לומר [7]שלא חתמו דאינו חשוד לקלקלה כמו שנאמן לומר גרשתיה ואית ספרים דגרסי אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון זה אתי ספר טפי וצריך לומר שלא ראו עדים החתימה דאי ראו החתימה שהיא שלהם א"כ הוה ליה למימר מהו דתימא דלמא אתרמאי עדים כעדים וחתימה כחתימה:

אי

יחזיר לזמן מרובה, כגון דקאמרי עדים. החתומים בו, מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון. ואותו חתמנו לאיש זה התובע (שם). כגון דקא אמר. האי שליח שאבדו נקב כו' (שם). ודוקא. נקט רב אשי בצד אות פלונית. דהוי סימן מובהק דאין עדות כבורה מזו (שם). מספקא ליה סימנים אי דאורייתא אי דרבנן. הא דאמרינן בגלוי מלאות (כז.) שמחזירין אבדה בסימנין ואינבעיא לן התם דאורייתא או דרבנן, לרב אשי נמי מספקא ליה, הלכך בגיסור אשת איש לא סמכינן אסימנין בעלמא, דלמא סימנין דרבנן ובממונא הוא דמלו רבנן להפקיע, דהפקר ב"ד הפקר, וטעמא דתקנתא התם מפרש, אבל לגיסורי איסורא לא מלו רבנן לעקור דבר מן התורה, והאי דלא אמר קסבר סימנין דרבנן, משום דהתם מינבעיא לן ומהכא לא מצינן למיפשט דאי נמי מספקא ליה קאסר מספיקא (שם).

עין משפט נר מצוה

קנט א מיי' פי"ח מהל' גזילה ואבידה הל' ו ועיין בהשגות ובמ"מ סמג עשין עד טוש"ע אה"ע סי' קנג סעיף ג וע"ש:

קס ב ג ד מיי' פ"ג מהלכות גירושין הל' ט י יא ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע שם סי' קנב סעיף ד וע"ש:

רבינו חננאל

בעיר אחת עבד רבא עובדא כשמעתיה איכא דאמרי היכא דמזבני כיתנא והוא שלא הוחזקו ואע"ג שהשיירות מצויות שם. איכא דאמרי היכא דתרו כיתנא ואע"ג דהוחזקו דהא לא שכיחן שיירתא התם. ר' זירא רמי מתני' אברייתא ומשני תנן המביא גט ואבד ממנו וכו' דברים פשוטים הם מיהו איצטרכינן לברורי דבר' דירא מסתברא וכלישנא בתרא דתני איכא דאמרי אע"ג דלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת לא נהדר ופליגא דרבא מדחזינן מתני' דפשיט מינה רבא כל מקום שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת יחזיר ועבד עובדא וסמך אהא דתני כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר ולא סלקא שמעתא כטעמא דרבא אלא אוקמא ר' ירמיה כגון דאמרי עדים מעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון וכו' ורב אשי דהוא בתרא אוקמא כגון דאמר (עדים) נקב יש בו בצד אות פלוני שהוא סימן מובהק אבל נקב בעלמא לא מכלל דשיגויא דרבא לא שינויא דסמכא דוא ואע"ג דעבד עובדא כשמעתיה אידו הוא דעבד ואחריני לא עבדו כוותיה וכי האי גוונא

מסורת הש"ס

1) [לקמן כ: גיטין מ:, ב"ב קעב:], ב) [לעיל מח: לקמן כ.], ג) רש"ל מ"ז, ד) גיטין מ., ה) [גיטין מז:], ו) [לקמן מ: מולין עט:], ז) [וער' תוס' יומא קטו: ד"ה ילתא], ח) ל"ל שלו. רש"ל.

מוסף רש"י

חיישינן לשני שוירי. אע"פ שבשוירי הלוה נמו אין בה שני יוסף בן שמעון, שמא יש שוירי אחרת שיש שם יוסף בן שמעון ושם נכתב ומשליך אחר כפל (לקמן כ:). **והא בי דינא דרב הונא.** היו נרגילין לו לדין ולהולאה ובאים שם יקפשיט רבה דיחזיר, ש"מ משום דלא הוחזקו שני יוסף הוא דלשני שוירי לא חיישינן (גיטין כז:). **כשמעתיה.** דאמר תרתי בעינן והכא לא הוי אלא תרא והחזירו לאומנא (שם). **היכא דמזבני כיתנא.** בעוקר שיירות מצויות והחזירו לפי שלא הוחזקו (שם). **היכא דתרו כיתנא.** בנית מי המערה שיירין שם פשטן ואין שיירות מצויות שם והחזירו ואע"פ שהוחזקו שנים באותה העיר בתרתו הפשט (שם). **מצאו לאלתר כשר ואם לאו פסול.** שמא מאחר נפל ואין זה שלו (שם). בזמן שהבעל מודה. שאומר ליתנו לה (שם). לא לזה ולא לזה. לבעל לא יחזיר שמא כבר נתנו לה ותמתה נפל וכשיבא לידו יחזיר אחר עדי מכירה ויעידו שגירשה וכשתתבע כתובתה יאמר פרעתיך שהלאת הגט בב"ד ואנן הוליאה גט ואין עמו כתובה נוכה כתובתה, ותחיינני לפרוע ונתנו לי את הגט כדי שלא תחזור ותבבה, ולאשה לא יחזיר שמא תינשא בו (שם). **איכא דאמרי.** הא דשני ר' זירא במקום שהשיירות מצויות פסול, והוא שהוחזקו. דבעינן תרתי כדבה (שם כז:). **בשלמא רבה.** דשני לעיל שיעוא דידיה אתרתי מתני', תדא דגיטין ותדא דב"מ. מתניתין אלימא ליה לאקשויי. דקא ס"ד לאיגטו דמיגטו אהדדי ומתני' עיקר מברייתא. אלא ר' זירא. דרמי מתניתין אברייתא, מ"ע לא אמר שיעוא דידיה אתרתי מתני' כדבה (שם). אמר לך. ר' זירא מתניתין לא קשיין אהדדי (שם). **דלמא הא אמר תנו נותנין.** כלומר ודאי על כרחין הא אמר תנו נותנין דייקינן מינה, מדתלה נעמא בנמלך עליהן, אלא לזמן מרובה מהיכא דייקת, דילמא לעולם בדקי"ל בהכשיל דגיטין מצאו לאלתר כשר, אבל ברייתא ודאי קשיא, דקתני יחזיר לאשה ואי לאלתר והבעל מודה פשיטא דאמאי ניחוש לה, אי לאו דאשמועינן אפילו לזמן מרובה לא איצטריך למתניתא, דבשלמא מתני' לא תנא בה בהדיא הא אמר תנו נותנין ואצטריך למתנייה משום היא גופא דאשמועינן דלא יחזיר שאני אומר כו' (שם). ר' ירמיה אמר. לא מתניתין קשיא ולא ברייתא קשיא, דכל הני דאמרינן

חיישינן לשני שוירי. אע"פ שבא אחד לפניהן ואמר ממני נפל פלוני היה משלחו לאשתו ויודעין אנו שאין שם בשוירי שני אנשים שבמותיהן שוין חיישינן שמא שוירי אחרת יש ויש בה יוסף בן שמעון אחר: **ואמר ליה רב חסדא לרבה** גרסינן: **כל מעשה ב"ד הרי זה יחזיר.** כל מילתא דאתא לב"ד לקיים דליכא למיחש לנמלך עליהן שלא ליתנן הרי זה יחזיר וזה מקויים בב"ד היה ולכך הוצא שם: **כשמעתיה.** דבעינן תרתי והכא חדא הוא דהואי ואכשריה: **היכא דמזבני כיתנא.** דשיירות מצויות שם לבא ולקנות ואהדריה משום דלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר שנכתב בה ולא חיישינן לומר יש עיר אחרת ששמה כזו: **ואיכא דאמרי היכא דתרו כיתנא.** נמי המערה שם נמצא הגט. ומאי כשמעתיה שהוחזקו שני יוסף בן שמעון באותה עיר שנכתב בה ואכשריה בנמקום שנמצא בו לא היו שיירות מצויות: **בשלמא רבה.** דאמר שיעוא דרומיא דמתניתין דגיטין אמתני' דמזיקין: **לא אמר כר' זירא.** דרמא מתני' אברייתא: **דמתניתין אלימא ליה לאקשויי.** משום דהיא עיקר ויש תימה כשסותרות זו את זו וצריך לחזר שיתישבו דאילו בריתא ים לומר אינה עיקר רבי לא שנאה רבי חייא מגיין לו: **ולעולם כדקיימא לן כשנמצא לאלתר.** ואם לאו פסול שמא אינו של זה. אבל ברייתא ליכא לשנויי הכי דכיון דתנא בהדיא יחזיר לאשה הוה ליה לפלוגי בין לאלתר בין לזמן מרובה דלא דמיא למתניתין דהתם לא יחזיר תנא ומדוקיא הוה דייק יחזיר היכא דאמר תנו וכיון דלא תנא יחזיר לא הוה ליה לפלוגי: **דאשתכח אכרזי.** שאין השיירות מצויות: **ר' ירמיה אמר.** הא דקתני יחזיר כגון דאמרי עדים החתומין בו מעולם לא חתמנו כו': **ודוקא בגד אות פלוגים.** דהוה ליה סימן מובהק. ואפילו אם תימני לומר גבי חזקת אבידה בסימנין דאינבעיא לן לקמן (דף כז.) דאורייתא או דרבנן אפילו בשאת סימנין דרבנן יש לסמוך על סימן מובהק כזה למשרי אשת איש דאורייתא: **מספקא ליה לרב אשי סימנין.** שמחזירין בהן אבידה אי דאורייתא היא ואפילו באיסור דאורייתא סמכינן אסימן כל דהו: **אי דרבנן.** ודוקא באבידה שהפקר ב"ד הפקר אבל במידי דאיסורא לא סמכינן. ואי קשיא נימא הכי קסבר סימנין דרבנן ונפשוט בעיין לקמן לאו פירכא היא דמנגן דפשיטא ליה אי נמי מספקא ליה אית עליה למיסר מספיקא:

אירכס

אירכס

6) [לקמן כ: גיטין מ., ב"ב קעב:], ב) [לעיל מח: לקמן כ.], ג) רש"ל מ"ז, ד) גיטין מ., ה) [גיטין מז:], ו) [לקמן מ: מולין עט:], ז) [וער' תוס' יומא קטו: ד"ה ילתא], ח) ל"ל שלו. רש"ל.

אירכס ליה גיטא. שהיה שליח להביא ואירכס ליה ואשכחוהו: **אמר לי סימנא.** חשיבא לכו אית לי בגויה סימנא: **ואי טביעות עין.** חשיבא לכו אית לי בגויה טביעות עינא. מכירו אני בכתב ידי הסופר והעדים מדת אדכו ורחבו כאדם המכיר את חבירו בטביעת עין שטבע בו ואין בו סימן: **וקסברי.** רבנן סימנין דאורייתא שלא אמרתי סימן מובהק והחזירוהו לי: **ודוקא לגורכא מדרבנן.** דמומחק לן ביה דלא משני בדיבוריה: **ולא נתן עד תשרי.** וכל זמן שלא נתן היה לו לאכול ולמכור פירי נכסי מלוג שלה שתקנו חכמים לבעל לאכול פירות של נכסי מלוג אשתו שנפלו לה לירושה [1]: **וזבין פירי.** כמשפטו: **שפיר.** יש לה לטרוף כל מה שמכר משעת כתיבה. והא פלוגתא דמס' גיטין בפ' שני (דף יח:): **אימת מטא גיטא לידך.** מיד בעליך: **אימת מטא שטרא לידך.** מיד הלוה מתחלה: **אמי לוקח וכתב.** אי אתיא למיטרף מסיק אדעתיה לתבוע אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך בזמנא קמא: **מקמי דידי.** מקודם שמכר לי הלוה נכסיו מטא שטר מיד לוה למלוה בראשונה: **הניחא למ"ד כו'.** פלוגתא בפ"ק דגיטין (דף יב:): **זכות הוא לעבד.** טובה היא אצלו שמתירו בקהל. וכיון דזכות הוא איכא לתרוצי דמשעה שנכתב זוכה בשחרור דלכי מטא [2] שטר גט לידיה נעשה בן חורין למפרע משעת חתימה: **חוב הוא לעבד.** חובתו הוא שיוצא מתחת רבו כלומר הפסד הוא לו שאם עבד [3] כהן הוא פוסלו מן התרומה ואם של ישראל אוסרו בשפחה כנענית דזילא ליה ושכיחא ליה ופריצא ליה [4]: **מאי איכא למימר.** דהשתא ליכא למימר עדיו בתחומיו [5] חבין לו דאין חבין לאדם שלא בפניו: **דא תהא למיקם.** שטר זה יהיה לקוס ולהיות בכל הכתוב בו דדברי שביב מרע ככתובין וכמסורין דמוע [6]: **מתנה.** מתנת בריא איזו היא כל שכתוב בו כו': **מהיום ולאחר מיתה.** גוף הקרקע קנוי לו מן היום ואין לו עוד רשות למוכרה וליתנה ולהורישה והפירות אינו אוכל כל ימי חייו אלא לאחר מיתה: **ואי לא לא קני.** בתמיה. כל שכן דאם יהיב ליה גוף ופירות מעכשיו דקני טפי: **סתם** מתנת שביב מרע לא קניא לו אלא לאחר מיתה דמחמת מיתה הוא מלוה: **הא אמר תנו נותנין.** אמתני' פריך דתלי טעמא בשאני אומר נמלך עליהם שלא לתן: **אפוטיקאות.** שעשה לו שדה אפוטיקי למלוה על פה שהיתה לו עליו מלוה ישנה: **לא יחזיר.** שמא כתבה לזה ולא מסר לו ולא זכה בקרקע וחזר וכתב לאחר ומסר לו השטר וזכה בו ובא לחזור בו מן השני ורוצה לתת לראשון וחפץ שימסרו לו שטר זה שיוציאנה בבית דין ונמצא זמן שטר של זה קודם לשטרו של שני ויוציאנה מידו בדין:

הא

אי סימנין דאורייתא. בגט נמי מהדרינן ואי סימנין דרבנן מה שמחזירין אבידה בסימן שאינו מובהק מדרבנן משום דהפקר בית דין הפקר אבל מדאורייתא צריך לו עדים לו סימן מובהק וגט נמי דאיסור הוא לא מהדרינן אלא בסימן מובהק:

אבל איניש דעלמא לא. מפרש ר"ת דעם הארץ נמי אית ליה טביעות עינא כדאמר בפ' גט פשוט (ב"ב דף קסח.) האי מאן דבעי לקדושי איתתא לידבר עם האדם בהדיה והאי דלא מהדרינן ליה משום דלא מהימן: **וליחוש דלמא** כתב ליתן בגיטן בו'. ואפילו לאביי דאמר עדיו בתחומיו זכין לו הכא גבי אשה חוב הוא לה ואמתני' דדייקינן הא אמר תנו נותנין וכן אמתני' דהמביא גט ממדינת הים לא פריך ניחוש שמא כתב ליתן בגיטן כו' כיון דעתה שבא לגרשה רואין שהזמן מוקדם ויש קול שלא נמסר ביום שנכתב ויזכרו לקוחות לומר אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך אבל הכא שהבעל חודה שממנה נפל וגרשה ביום הכתיבה פריך וניחוש שמא יסברו לקוחות שאמרה אמת ולא יאמרו בשעת טריפה אייתי ראייה אימת מטא גיטא לידך וא"ת ואמאי לא פריך אמתני' (ד) דכותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו ליחוש שמא לא יתן עד שנה וכי תימא כיון דליכא ריעותא דנפילה י"ל יוסי שנכתב נמסר ואפי' נמסר נמי אחר זמן יש קול שלא נמסר ביום שנכתב כי רואים בשעת קבלת הגט שהוא מוקדם ויזכרו לקוחות לומר כשטרף אייתי ראיה דהא לעיל (דף יב:) פריך גבי כותבין שטר לזה ויש לומר דגבי כותבין שטר לזה פריך שפיר משום דמאן דיזיף בזנעא יזיף (ב"ב מב.) ויש לחוש שמא לאחר זמן ימסור לו בזנעא ויסברו לקוחות שנמסר לו משעת כתיבה אבל גט דיהבי בפרהסיא דלריך עדי מסירה אפילו לר"מ דאין דבר שבערוה פחות משנים כדפירש ר"ת ורשב"ם בגיטין (ד. ד"ה דק"ל) ועוד דרגילות לגרש בפרהסיא לגלות שהיא פנויה יש קול שנתגרשה אחר זמן כתיבה ולא יטעו הלקוחות אבל אכתי קשה אמאי כותבין גט לאיש כו' ניחוש שמא תזנה אחר הכתיבה ויתן לה בזנעא כדי לאפות עליה וי"ל דמיד שנכתב הגט נותן לה דלא מקדים אינש פורענות לנפשיה: **אימת** מטא גיטא לידך. בשאר גיטין לא אמרינן כן דמסתמא ביום שנכתב נמסר אבל זה דנפל אתרע:

בריתא

אירכס ליה גיטא בי מדרשא אמר אי סימנא אית לי בגויה אי טביעות עינא אית לי בגויה אהדרוה ניהליה אמר לא ידענא אי משום סימנא אהדרוה ניהלי וקא סברי סימנין דאורייתא אי משום טביעות עינא אהדרוה ניהלי ודוקא צורבא מדרבנן אבל איניש דעלמא לא גופא מצא גט אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהבעל מודה מיהא יחזיר לאשה וליחוש שמא כתב ליתן בניסן ולא נתן לה עד תשרי ואזל בעל זבין פירי מניסן ועד תשרי ומפקא לגיטא דכתב בניסן ואתיא למטרף לקוחות שלא כדין הניחא למ"ד [6] כיון שנתן עיניו לגרשה שוב אין לבעל פירות שפיר אלא למ"ד יש לבעל פירות עד שעת נתינה מאי איכא למימר כי אתיא למטרף אמרינן לה אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך ומאי שנא משטרי חוב דתנן [7] מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללוות בניסן ולא לזה עד תשרי וקא טריף לקוחות שלא כדין התם נמי ליהדר וכי אתי למטרף נימא ליה אייתי ראיה אימת מטא שטר חוב לידך אמרי הכא גבי גט אשה אתי לוקח ותבעה אמר האי דהדרוה ניהלה רבנן לגיטא משום דלא תעגין ותיתיב השתא דקא אתיא למטרף תיזל ותיתי ראיה אימת מטא גיטא לידה הכא גבי שטר חוב לא אתי לוקח ותבע [8] מדאהדרוה ניהליה רבנן לשטר חוב פשיטא למאי הלכתא אהדרוה ניהליה למטרף הוא שמע מינה קמו רבנן במילתא ומקמי דידי מטא שטרא לידיה: שחרורי עבדים וכו': ת"ר [9] מצא שטר שחרור בשוק בזמן שהרב מודה יחזיר לעבד אין הרב מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בזמן שהרב מודה מיהא יחזיר לעבד ואמאי ניחוש שמא כתב ליתן לו בניסן ולא נתן לו עד תשרי ואזל עבדא וקנה נכסין מניסן ועד תשרי ואזיל הרב וזבנינהו ומפיק ליה לשחרור דכתב בניסן וקא טריף לקוחות שלא כדין [6] הניחא למ"ד זכות הוא לעבד שיוצא מתחת רבו לחירות וכאביי דאמר [10] עדיו בתחומיו זכין ליה שפיר אלא למ"ד חוב הוא לעבד שיוצא מתחת יד רבו לחירות מאי איכא למימר דכי אתי למטרף אמרינן ליה [2] אייתי ראיה אימת מטא שחרור לידך: [3] דייתיקי מתנה וכו': [11] ת"ר איזו היא דייתיקי דא תהא למיקם ולהיות שאם מת נכסיו לפלוני מתנה כל שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה אלמא אי כתיבא מהיום ולאחר מיתה הוא דקני ואי לא לא קני אמר אביי הכי קאמר [12] איזו היא מתנת בריא שהיא כמתנת שביב מרע דלא קני אלא לאחר מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה טעמא דלא אמר תנו הא אמר תנו נותנין ורמינהו מצא דייתקאות אפותיקאות ומתנות אע"פ ששניהם מודין לא יחזיר לא לזה ולא לזה אמר רבי אבא בר ממל לא קשיא

הא

מ) [גיטין יז:], כ) [עיל יב.], ג) [גיטין יב:], ד) [לעיל יג. וש"נ], ה) ב"ב קלה:, ו) [כתובות מו:], ז) [גיטין יג.], ח) זכין. רש"ל, ט) [גיטין סס].

הגהות הב"ח

(א) גמ' יתבע אמר מדאהדרוה ניהליה רבנן לספר תורה: (ב) רש"י ד"ה זכות הוא וכו' דלכי מטא גט שחרור לידיה: (ג) ד"ה חוב וכו' שאם עבד של כהן: (ד) תוס' ד"ה וליחוש וכו' לא פריך אמתניתין דגט פשוט דכותבין:

מוסף רש"י

אי סימנא אית לי בגויה כו'. אי סימנא בגופו דאיתיהיב לבו, אית ליבגויה סימנא, ואי בטביעות עינא בעיניו להדורי ניהלי, אית לי טביעות עינא בגויה, שנתתי עיני בו עד שאני מכירי יפה בלא שום סימן (גיטין כז:). דקא סברי סימנין דאורייתא. שלא נתן בו סימן מובהק אלא סימנא בעלמא ומדאמרו אסימנא בתיקולא קסברי סימנין להדורי אבדתא דאורייתא, מוכן תעשה לשמלתו, כדאמרינן בחלו מציאות (שם). ודוקא צורבא מרבנן. דידע בטביעות עינא אלא אשני בדיבוריה (שם). אם יש בהן אחריות נכסים. שעבוד קרקעות שיגבה מהן (לעיל יב:). כשחייב מודה. שהלוה מודה שהשטר אינו פרוע (שם) איזו היא דייתיקי. אחו היא מתנת שביב מרע שנותנה לאחר מיתה אע"ג דלא כתבה מהיום, דא תהא למיקם ולהיות. אחר מיתתי, והיינו לשון דייתיקי (רשב"ם ב"ב קלה:). מתנה. מתנת בריא, כל שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה. דמשמע הכי גופה קנוי לך מהיום ופירי לאחר מיתה, אבל אי לא הוי כתב בה מהיום אינו קונה, דאין מתנה לאחר מיתה, שהרי אין כח לאדם ליתן מקודם לכן דבר שלא יוכל להקנות באותו הזמן שהוא רוצה שתתקיים המתנה, ואחר מיתה היאך יכול אדם ליתן אחר שמת ונקבר (שם). אלמא אי כתיבה מהיום כו'. מתמהינן טעמא דהוא מתנה משום דכתב לאחר מיתה בהדי מהיום, אבל אי כתב מהיום בריא לא הוא מתנתו מתנה, ולא קל ומומר הוא דהוי מתנה גמורה מעכשיו, שהרי נתן לו גוף ופירות מהיום (שם). דלא קני. פירות, אלא לאחר מיתה. דומיא דמתנת שביב מרע שאינו קונה אלא לאחר מיתה, ומיהו בהכי עדיפא משביב מרע דמתנת שביב מרע יכול לחזור בו ולתן לאחר, כדלקמן דייתיקי מבטלת דייתיקי, אבל מתנת בריא דמהיום ולאחר מיתה אינו יכול למכור עוד הגוף כל ימי חייו אלא פירות (שם).

קבא א ב מיי' פי"ח מהל' גזילה ואבידה הל' ח ועיין במ"מ סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' סה סעיף יג:
קכב ג מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף יד:
קכג ד מיי' פי"ב מהל' זכייה ומתנה הל' יד סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רמ סעיף ו:

רבינו חננאל

לחומרא עבדינן הא דאירכס ליה גיטא בבי מדרשא לרבה בר חנא ואהדרוה ליה ולא ידע אי בסימנא דאית ליה בגויה אי בטביעות עינא מסייעא להא דאמרנא. גופא מצא גט אשה בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה וכו' פשוטה היא וסוגייא דשמעתתא כל כי הא גוונא מצרינן ליה לברורי בעדים אימת מטא גט לידה וכן כל שטר הנמצא חיישינן דלמא אתי למיטרף לקוחות שלא כדין. וכן גט שחרור דינו נמי הכי. פי' דיאתיקי צוואת שכיב מרע בלשון יון נקראת דייתיקי. דייתיקי מתנה ישובדים לא יחזיר שאני אומר כתובין היו ונמלך עליהם שלא ליתנם. הא אמר תנו נותנים ורמינהי דייתיקאות אפותיקאות ומתנות אע"פ ששניהן מודין לא יחזיר לא לזה ולא לזה